आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को वजेट तथा कार्यक्रमका आधार, सिद्धान्त, प्राथमिकता एबम् संक्षिप्त वार्षिक वजेट बक्तब्य

लेटाङ नगरपालिका मोरङ

१० गते असार, २०८२

<u>प्रस्तुतकर्ता</u>

श्री कृष्ण कुमारी पोख्रेल निरौला
नगर उप-प्रमुख
लेटाङ नगरपालिका, मोरङ

गरिमामय सभाका सभाध्यक्ष महोदय,

लेटाङ नगरपालिकाको यस गरिमामय सभामा उपस्थित हुनुहुने सम्पुर्णमा सभा सदस्य लगायत सम्पुर्ण उपस्थित महानुभावहरूमा एकमुष्ट स्वागत गर्न चाहन्छु। नगरसभाको सत्रौ अधिवेशनमा बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अवसर पाउँदा हर्षित भएको छु । हामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को वार्षिक वजेट तयारीको क्रममा रहेका छौं। आगामी बजेट तथा कार्यक्रमलाई यथार्थपरक, कार्यान्वयन योग्य तथा नागरिकको सहभागिता तथा सन्तुष्टि अभिबृद्धि गर्ने उद्देश्य सहित आ.व. २०८२/८३ को वजेट तथा कार्यक्रम तय गर्ने प्रयोजनका लागि वजेट तथा कार्यक्रमका निर्माणका आधार, सिद्धान्त र प्राथमिकता प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

"समृद्ध नगर, सुखी नगरबासी" भन्ने मुल नाराका साथ विकास, सुशासन प्रवर्द्धन र नागरिक सन्तुष्टि अभिबृद्धि गर्न सीमित स्रोत र साधनको उच्चतम उपयोग गर्दै कार्यान्वयन योग्य वजेट तर्जुमाका लागि आ.व. २०८२/८३ को वजेट तर्जुमाका आधार, सिद्धान्त तथा प्राथमिकताहरू प्रस्तुत गर्दछु ।

<u>वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरू</u>

श्रद्धेय सभाध्यक्ष एबम् सभा सदस्यज्यूहरू,

वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान २०७२ को धारा ५९ एबम् धारा २३० तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६५, ६६ र ६७ ले दिएको अधिकार बमोजिम लेटाङ नगरपालिकाको आ.व. २०८२/८३ को वजेट तर्जुमा गरिएको छ ।

आ.व. २०८२/८३ को वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा लिईएका आधारहरू तपसिल बमोजिम रहेका छन।

- क. राजश्व परामर्श समितिको प्रतिवेदन,
- ख. स्रोत अनुमान तथा वजेट सिमा निर्धारण समितिको आय र ब्ययको अनुमानित प्रतिवेदन,
- ग. निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूले प्रतिबद्धताहरू,
- घ. राजनीतिक दल, संघ संस्था, नागरिक समाज, नीजि क्षेत्र र आम नगरबासीहरूको सुझावहरू,
- ङ. विषयगत समितिको तर्फवाट प्राप्त भएका सुझावहरू,
- च. वडा समिति,विषयगत शाखा तथा विषयगत समितिवाट प्राप्त सिफारिस,
- छ. वजेट तथा तर्जुमा समितिमा भएका छलफल र भएका निर्णयहरू,
  सरोकारवालाहरूवाट प्राप्त सुझाव तथा मार्गदर्शन,
- ज. विगतका नगरसभा एबम् कार्यापालिकावाट भएका निर्णयहरू,
- झ. दिगो विकासका लक्ष्यहरूको प्राप्तिका लागि दिगो विकासका लक्ष्यहरूको स्थानीयकरण,
- ञ. नेपाल सरकारको आवाधिक योजना र विभिन्न परिपत्रहरू,
- ट. प्रदेश सरकारको आवाधिक योजना र परिपत्रहरू,
- ठ. लेटाङ नगरपालिकाको आवधिक योजना,
- ड. मध्यकालिन खर्च संरचना, आयोजना बैक,
- ढ. लेटाङ नगरपालिकाका विभिन्न क्षेत्रगत रणनीतिहरू,
- ण. संस्थागत विकास र सुशासन प्रवर्द्धनका लागि विभिन्न सुचकहरू,
- त. नागरिकहरूको माग, सरोकारवालाहरूको सुझाव र स्थानीय आवश्यकता।

वजेट तथा कार्यक्रमका सिद्धान्तहरू

१. सेवा प्रवाहलाई सरलीकृत एबम् प्रविधिमैत्री वनाउने

२. समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गर्ने

३. कार्यान्वयनयोग्य र अधिक नागरिक सहभागितामा आधारित वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने र कार्यान्वयन गर्ने ।

४. उत्पादन उत्पादकत्व अभिबृद्धि गर्ने र गरिवी न्युनिकरणका लागि स्वरोजगार र रोजगारी सृजना गर्न जोड दिने ।

५. गुणस्तरीय भौतिक पुर्वाधार निर्माणमा जोड दिने ।

६. टोल विकास संस्था तथा लाभग्राही समुहहरूको क्षमता विकास गर्ने तथा फोहोर मैला ब्यवस्थापनमा टोल विकास संस्थाहरूको सहभागिता बृद्धि गर्ने ।

७. शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि शैक्षिक क्षेत्रको पुर्वाधार सुधार तथा आन्तरिक ब्यवस्थापकीय क्षमता विकास गर्दै लैजाने ।

८. प्राकृतिक स्रोतको उपयोगमा विशेष ध्यान दिने तथा चुरे क्षेत्रमा वन विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

९. विभिन्न कुरीतिहरूलाई दुरुत्साहन गर्ने छुवाछुत निर्मुलीकरण गर्ने लैंगिक हिंसा न्युनिकरण गर्ने, बालमैत्री वातावरण निर्माण गर्ने, वातावरणमैत्री कार्यवातावरण निर्माण गर्ने, सडक मानव रहित वनाउने, मानसिक स्वास्थ्य सुधारमा कार्यक्रम संचालन गर्ने जस्ता कार्यहरूलाई अगाडी बढाउने।

१०. समृद्ध र सुन्दर नगर वनाउन सरोकारवालाहरूसंग हातेमालो गर्ने, विपद ब्यवस्थापनका लागि पुर्व तयारी एवम् विपद ब्यवस्थापन योजनाहरू संचालन गर्ने।

वजेट तथा कार्यक्रमका प्राथमिकताहरू

१. सुशासन र संस्थागत विकास

२. कृषि तथा पशुपंक्षी क्षेत्रको ब्यवसायीकरण र उत्पादन अभिबृद्धि

३. कृषिजन्य वस्तुको गुणस्तरीय उत्पादन तथा बिक्री सहजीकरण

४. दिगो विपद ब्यवस्थापन, यातायात पुर्वाधार सुधार, सिचाई, खानेपानी, उर्जा विकासमा जोड दिईनेछ।

५. विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार, शैक्षिक पुर्वाधार सुधार

६. उद्यम प्रवर्द्धनका लागि विभिन्न सीपमुलक तालिम

७. उद्यम प्रवर्नार्थ उपयुक्त प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम

८. राजश्व संकलन एबम् परिचालन

९. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई कार्यान्वयन

१०. पर्यटनमुलक कार्यहरूमा प्राथमिकता

११. उपभोक्ता समिति मार्फत संचालन हुने योजनाको सम्झौता लगायतका सम्पुर्ण कार्य वडावाट नै हुने ब्यवस्था

१२. शान्ती सुरक्षा, मेलमिलाप, लागु औषध दुर्ब्यशन नियन्त्रण, सडक सुरक्षा, सवारी दुर्घटना न्युनिकरण, सडक मर्मत द्रुत कार्य जस्ता कृयाकलाप

१३. सार्वजनिक सम्पत्ती संरक्षण

यसरी सवैको साथ सहयोग सहित आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को वजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकताका आधारमा वजेट तथा कार्यक्रम निर्धारण गरी कार्यान्वयन गर्ने कार्यमा सम्पुर्ण सरोकारवालाहरूको साथ सहयोग र समन्वयको अपेक्षा गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय

अव म चालु आ व २०८१/८२ को हाल सम्मको आय र व्ययको विवरण पेश गर्न चाहान्छु। चालु आव २०८१।८२ मा संसोधित आय अनुमान रु ६१ करोड ४७ लाख ८७ हजार रहेको मध्ये हालसम्मको यथार्थ आय रु **५९ करोड ३३ लाख ९८ हजार १८७ रुपैया १५ पैसा रहेको** र हालसम्मको यथार्थ ब्यय रु **४२ करोड ६७ लाख १८ हजार ३२६ रुपैया रहको छ।** (बिस्तृत विवरण, अनुसूचीमा संलग्न रहेको छ)

त्यसैगरी हालसम्मको चालु र पुंजीगत खर्च तपसिल बमोजिम रहको छ।

पुंजीगत खर्च — १० करोड ४९ लाख २३ हजार, खर्च प्रतिशत ६१.६१

चालुखर्च- ३२ करोड १७ लाख ९४ हजार ७ सय ११, खर्च प्रतिशत ७२.४०

अव म आगामी बर्ष २०८२/८३ को आय र ब्ययको अनुमानित वजेट प्रस्तुत गर्न अनुमती चाहन्छु । राजश्व परामर्श समितिको प्रतिवेदन, स्रोत अनुमान तथा वजेट सिमा निर्धारण समितिको प्रतिवेदन एबम् संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारवाट प्राप्त हुने आय समेतका आधारमा तपसिल बमोजिम आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को कुल आय तपसिल बमोजिमको अनुमान गरेको छु ।

सि.नं.	अनुमानित आय विवरण	रकम	अक्षरेपीमा
१	आन्तरिक आय	२७२३५०००	२ करोड ७२ लाख ३५ हजार
२	स्थानीय दहत्तर बहत्तर वाडफाड	२१००००००	२ करोड १० लाख
३	अनुमानित मौज्दात सर्ने	२५००००००	२ करोड ५० लाख
४	राजश्व वाडफाड नेपाल सरकार	११८३२२२००	११ करोड ८३ लाख २२ हजार २ सय
५	राजश्व वाडफाँड प्रदेश सरकार	८७५००००	८७ लाख ५० हजार
६	स्थानीय राजश्व मालपोत वाडफाड	१२५०००००	१ करोड २५ लाख
७	रोयल्टी मनोरन्जन कर	१२५००००	१२ लाख ५० हजार
८	वित्तीय समानिकरण संघीय	१२२००००००	१२ करोड २० लाख
९	वित्तीय समानिकरण प्रदेश	११०३६०००	१ करोड दश लाख ३६ हजार
१०	संघीय समपुरक	१००००००००	१ करोड
११	प्रदेश समपुरक	८००००००	८० लाख
१२	संघीय विषेश अनुदान	६९०००००	६९ लाख
१३	संघीय शसर्त	२२६१०००००	२२ करोड ६१ लाख
१४	प्रदेश शसर्त	९०३५०००	९० लाख ३५ हजार मात्र
१५	उपभोक्ता समिति साझेदारी	३५०००००	३५ लाख
	जम्मा	**६१०६२८२००**	**६१ करोड ६ लाख २८ हजार २ सय**

यसरी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को लागि रु एकसठी करोड छ लाख अठाईस हजार दुई सय अनुमान गरेको छु ।

सभाअध्यक्ष महोदय,

स्रोत अनुमान तथा वजेट सिमा निर्धारण समितिले प्रदान गरेको वजेट तथा कार्यक्रमको सिमा भित्र रहि विषयगत समिति, विषयगत शाखा, वडा समिति एबम् सरोकारवालाहरूले पेश गरी वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति मार्फत नगर कार्यापालिकामा पेश भई नगर कार्यपालिकावाट नगरसभामा स्विकृतार्थ पेश गर्ने सिफारिस भई आएको तपसिल बमोजिम आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को कुल ब्यय तपसिल बमोजिमको अनुमान गरेको छु।

विषयक्षेत्र	अनुमानित ब्यय	कैफियत
आर्थिक विकास	४३२१६२००	४ करोड ३२ लाख १६ हजार २ सय
सामाजिक विकास	२६७५०१२००	२६ करोड ७५ लाख १ हजार २ सय
पुर्वाधार विकास	१४५०२७८००	१४ करोड ५० लाख २७ हजार ८ सय
सुशासन तथा अन्तरसम्वन्धित क्षेत्र	३८३८३०००	३ करोड ८३ लाख ८३ हजार

कार्यालय संचालन तथा विविध तर्फ	११६५०००००	११ करोड ६५ लाख
कुल जम्मा	६१०६२८२००	६१ करोड ६ लाख २८ हजार २ सय

यसरी आ.व. २०८२/८३ को कुल ब्यय अनुमान रु ६१ करोड ६ लाख २८ हजार २ सय अनुमान गरेकोछु।

सभाअध्यक्ष महोदय,

अव म आ.व. २०८२/८३ को संक्षिप्त वजेट तथा कार्यक्रमको विवरण प्रस्तुत गर्न चाहन्छु।

१. वडा कार्यालय तर्फ कुल ५ करोड ८५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

२. एक वडा एक नगर गौरवका योजनाका लागि रु २ करोड २५ लाख विनियोजन गरेकोछु ।

३. भौतिक पुर्वाधार तर्फ क्रमागत योजनाहरूको लागि आवश्यक वजेट विनियोजन तथा वजेटको ब्यवस्था गरेकोछु ।

४. संघीय समपुरक योजना अन्तरधार्मिक शान्तीपार्क निर्माणको लागि साझेदारी रकम रु १ करोड विनियोजन गरेकोछु ।

५. प्रदेश समपुरक योजनाहरू बुध्द मार्ग कालोपत्रे र लोखरा लाख सडक कालोपत्रे योजनाको लागि साझेदारी रकम रु ६० /६० लाख विनियोजन गरेको छु ।

६. सडक बोर्ड साझेदारीका लागि २५ लाख विनियोजन गरेकोछु ।

७. वार्षिक वजेट तथा कार्यक्रममा पेश भएका विभिन्न कार्यहरूका लागि आवश्यक वजेट ब्यवस्थापन गरेकोछु

८. आर्थिक विकास तर्फ कृषि विकास तर्फ ५० लाख, पशुपंक्षी विकास तर्फ ६१ लाख ४५ हजार, पर्यटन तर्फ ५४ लाख, उद्यम तथा लक्षित तर्फ ३० लाख ८४ हजार, जलस्रोत तथा सिचाईतर्फ, ९३ लाख, सहकारी विकास तर्फ ६ लाख ५० हजार लगायत आर्थिक विकासतर्फका कार्यक्रम संचालनका लागि आवश्यक वजेट विनियोजन गरेकोछु ।

९. सामाजिक विकास तर्फका शिक्षा विकास तर्फ रु १ करोड ८३ लाख युवा तथा खेलकुद तर्फ ३० लाख ८० हजार स्वास्थ्य तर्फ ७६ लाख महिला तथा वालवालिका तथा जेष्ठ नागरिक एबम् जेष्ठ नागरिक तर्फ ३६ लाख १० हजार कला तथा संस्कृति संरक्षण तर्फ १० लाख लगायत सामाजिक विकासतर्फका स्विकृत कार्यक्रमहरूका लागि आवश्यक वजेट विनियोजन गरेकोछु ।

१०. सुशासन ब्यवस्थापन तथा अन्तर सम्वन्धित क्षेत्र र वातावरण तथा विपद ब्यवस्थापन क्षेत्र अन्तरगत विपद ब्यवस्थापन कोषमा ६० लाख चुरे क्षेत्रको मुहान संरक्षण १० लाख ७५ हजार सामुदायिक वन संरक्षण अनुदान १० लाख ५० हजार लगायतका वातावरण तथा विपद ब्यवस्थापनका लागि आवश्यक वजेट ब्यवस्थापन गरेकोछु ।

११. संस्थागत सुशासन प्रवर्द्धनतर्फ आवश्यक वजेट ब्यवस्थापन गरेकोछु ।

१२. कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक खर्च तलव भत्ता लगायतका कार्यका लागि आवश्यक वजेट ब्यवस्थापन गरेकोछु ।

सभाअध्यक्ष महोदय,

लेटाङ नगरपालिकाको नगरसभाको सत्रौ अधिवेशनमा प्रस्तुत वजेट तथा कार्यक्रम आ.व. २०८२/८३ को बार्षिक आय ब्यय र वजेट सफलतापूर्वक कार्यान्वयन गर्न सम्पुर्ण जनप्रतिनिधि, आम जनता र कर्मचारीहरुको सकारात्मक सहयोगको अपेक्षा गर्दछु । आ.व. २०८२/८३ को लागि वार्षिक वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने क्रममा मार्गनिर्देशन गर्नुहुने नगरप्रमुख तथा कार्यपालिका सदस्यज्यूहरु, सल्लाह सुझाव दिनुहुने राजनीतिक दलका नेतृत्व एवं आम जनसमुदाय र तयारीमा सहभागी भई सहयोग गर्नुहुने विषयगत समितिका संयोजक तथा सदस्यहरु र कर्मचारीहरु प्रति हार्दिक धन्यवाद तथा आभार ब्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद